

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové a soudců Ivo Pospíšila a Petra Pospíšila v právní věci žalobkyně: **MUDr. M. D.**, zastoupené Mgr. Janem Bartuškou, advokátem se sídlem Kořenského 1107/15, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 3. 2025, č. j. MPSV-2025/67505-925, a ze dne 24. 3. 2025, č. j. MPSV-2025/72221-925, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 8. 2025, č. j. 16 Ad 9/2025 - 21,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Janu Bartuškově, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 10 140 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rozsudek městského soudu

[1] Napadenými rozhodnutími žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro hl. m. Prahu (dále jen „úřad práce“) ze dne 8. 1. 2025, č. j. 1272/2025/AAE, o nepřiznání příspěvku na živobytí, a ze dne 17. 1. 2025, č. j. 3926/2025/HN, o nepřiznání doplatku na bydlení. Žalobkyně podala proti rozhodnutím žalovaného žalobu; městský soud ji v záhlaví specifikovaným rozsudkem jako nedůvodnou zamítl.

[2] Nejprve shrnul postup úřadu práce při rozhodování o příspěvku na živobytí, přičemž nenalezl žádné pochybení týkající se provedení výpočtu. Názor žalobkyně, že výše započítávaných měsíčních nákladů na bydlení je nedostatečná, nemá na posouzení věci vliv, neboť zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále „ZPHN“), vychází z tzv. odůvodněných a přiměřených nákladů na bydlení; žalovaný přitom nemá možnost vybočit z mezí zákona. K námitce žalobkyně ohledně nepřihlížení k poklesu hodnoty majetku městský soud uvedl, že žalobkyni je pravidelně vyplácen starobní důchod; je-li výplatní termín důchodu stanoven ke 2. dni v měsíci, může dojít k tomu, že jej důchodce obdrží ještě v měsíci předchozím.

[3] Městský soud nezjistil pochybení ani ve výpočtu ohledně doplatku na bydlení. Úřad práce postupoval podle věty druhé § 33 odst. 2 ZPHN, tj. zjišťoval majetkové poměry společně posuzovaných osob. Zohlednil přitom stav finančních prostředků na bankovních účtech, vlastnictví nemovitého majetku a podílových listů a obdržení příspěvku na bydlení v prosinci 2024 ve výši 10 101 Kč. Dále vzal v úvahu, že syn žalobkyně byl od 16. 3. 2024 v evidenci uchazečů o zaměstnání, z čehož dovodil jeho významný podíl na trvání hmotné nouze. Soud shledal odůvodnění správních orgánů adekvátním, přiléhavým a dostatečným; správní orgány jasně vysvětlily, že na základě posouzení majetkových poměrů nepřistoupily k přiznání dávek.

[4] Ve zbytku posoudil městský soud námitky žalobkyně týkající se provedení výpočtu a postupu správních orgánů jako nedůvodné. Shledal, že správní orgány rozhodnutí dostatečně odůvodnily a detailně popsaly jednotlivé částky rozhodné pro výpočet, přitom postupovaly podle ZPHN a přihlížely pouze k relevantním skutečnostem.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Předně namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívající v nedostatečném vypořádání některých žalobních námitek, kterými stěžovatelka zpochybnila postup správního orgánu při rozhodování o jejích žádostech.

[6] K posouzení jejích sociálních a majetkových poměrů správními orgány podle § 33 odst. 2 věty druhé ZPHN stěžovatelka uvádí, že správní uvážení musí být řádně odůvodněno a nesmí být svévolné. Stěžovatelka je osobou pokročilého věku s řadou zdravotních problémů nacházející se v situaci, kdy její pravidelné výdaje převyšují její pravidelné příjmy. Zásadně nesouhlasí s tím, že na posouzení její ekonomické situace přímo dopadá závěr soudu, že by její syn mohl pracovat a podílet se na úhradě jejích nákladů. Odmítnutí přiznání dávek z tohoto důvodu je v rozporu se smyslem zákona a čl. 30 odst. 2 Listiny. Rovněž brojí proti tomu, že soud při svém rozhodování zohlednil její vlastnictví nemovitého majetku, aniž by se zabýval určením jeho hodnoty. Jedná se o běžný nemovitý majetek, jehož hodnota je zjevně nízká a stěžovatelka jej nemůže využít ke zvýšení svých příjmů.

pokračování

[7] Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožnil se závěry městského soudu. Uvedl, že nárok žalobkyně byl u obou dávek posouzen v souladu se zákonem a srozumitelné odůvodněn. Navrhl proto kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti zkoumal, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě. Jedná se o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nutné nejprve posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne pro její nepřijatelnost.

[9] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vložil ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (i) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (ii) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (iii) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (iv) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se bude jednat především tehdy, pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo pochybil-li hrubě krajský soud v konkrétním případě při výkladu hmotného či procesního práva. Zároveň však platí, že Nejvyšší správní soud není v rámci hodnocení přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že napadený rozsudek beze zbytku splňuje kritéria přezkoumatelnosti (viz např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016 - 64, ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017 - 38, a ze dne 10. 12. 2021, č. j. 3 As 366/2019 - 41). Městský soud jasně a srozumitelně odkázal jak na relevantní právní úpravu, tak na související judikaturu správních soudů a rovněž vypořádal všechny žalobní námítky. Z napadeného rozsudku je zcela zřejmé, proč žalobu stěžovatelky zamítl.

[12] Nejvyšší správní soud se dále zabýval kasační argumentací směřující proti závěrům napadeného rozsudku, kterými městský soud potvrdil postup správních orgánů při posouzení sociálních a majetkových poměrů stěžovatelky podle § 33 odst. 2 věty druhé ZPHN.

[13] Přiznání doplatku na bydlení postupem podle § 33 odst. 2 věty druhé je vázáno na poměrně široké správní uvážení (rozsudek NSS ze dne 19. 6. 2013, č. j. 3 Ads 68/2012 - 23). Jak setrvale judikuje Nejvyšší správní soud, při přezkumu

rozhodnutí založených na správním uvážení soud zkoumá pouze to, zda správní orgán nepřekročil meze správního uvážení nebo zda toto uvážení nezneužil (viz např. rozsudky NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, ze dne 27. 6. 2013, č. j. 1 Afs 1/2013 - 47, ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 Azs 152/2021, a ze dne 28. 3. 2024, č. j. 4 Ads 66/2023 - 21). V nyní posuzované věci shledal městský soud odůvodnění správních orgánů v části posouzení sociálních a majetkových poměrů stěžovatelky za zcela adekvátní, přiléhavé a dostatečné.

[14] V rozsudku ze dne 18. 4. 2018, č. j. 10 Ads 386/2017 - 46, Nejvyšší správní soud uvedl, že *„režim dávek pomoci v hmotné nouzi je subsidiární a je nastaven tak, aby z něj čerpaly dávky jen osoby, které se nachází v hmotné nouzi (nebo které se považují za osoby v hmotné nouzi). Tento systém dávek má sloužit k hmotnému zajištění osob až v okamžiku, kdy nelze jejich základní životní potřeby zajistit jiným způsobem. Nelze opomenout, že primárně je každý povinen nejdříve pomoci sám sobě, nemá-li tuto možnost, má mu pomoci rodina. Není bez významu, že předci a potomci mají vzájemnou vyživovací povinnost (§ 910 odst. 1 občanského zákoníku).“* Pokud městský soud potvrdil správnost postupu správních orgánů, které při zjišťování sociálních a majetkových poměrů stěžovatelky zohlednily také situaci jejího syna a dovodily jeho významný podíl na trvání hmotné nouze, učinil tak v souladu se zněním a smyslem ZPHN (zejména § 15 odst. 1) i shora uvedenou judikaturou kasačního soudu.

[15] K námitce stěžovatelky, že městský soud pochybil, zohlednil-li vlastnictví nemovitého majetku, Nejvyšší správní soud odkazuje na četná dřívější řízení vedená stěžovatelkou u kasačního soudu, v nichž se vlastnictvím tohoto nemovitého majetku opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 24. 5. 2018, č. j. 1 Ads 433/2017 - 19, konkrétně uvedl, že *„Stěžovatelka vlastní nemovitost ve formě rozlehlé zahrady, jejíž součástí je zahradní chatka. I Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že pomocí této nemovitosti by stěžovatelka byla schopná si vlastním přičiněním zvýšit příjem. Nejedná se o nemovitost, jejíž prodej se nevyžaduje dle § 11 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť není využívána k bydlení, po stěžovatelce je tedy pro účely posouzení jejího nároku na příspěvek na živobytí možné vyžadovat, aby se pokusila tuto nemovitost prodat či pronajmout... Dávky systému sociální pomoci jsou pomyslnou poslední záchranou pro osoby, které by se jinak ocitly zcela bez prostředků k zajištění základních životních potřeb. Do této kategorie však stěžovatelka zjevně nespadá. Ačkoliv její situace je jistě tíživá, jak již uvedl městský soud, stejně je tomu u většiny ostatních žadatelů o dávku sociální pomoci, kteří mnohdy žádným zhodnotitelným majetkem ani nedisponují.“*

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud uzavírá, že posuzovaná věc se netýká právních otázek dosud neřešených judikaturou kasačního soudu nebo řešených rozdílně; nebyl rovněž shledán důvod učinit judikaturní odklon. Nejvyšší správní soud neshledal žádné zásadní pochybení městského soudu; ten se svým postupem nijak neodchýlil od ustálené judikatury ani nepochybil při výkladu práva. Za těchto okolností soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s. odmítl.

pokračování

[17] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, či usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28). Stěžovatelka v řízení nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný sice byl v řízení úspěšný, právo na náhradu nákladů řízení však rovněž nemá (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

[18] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2025, č. j. 1 Ads 155/2025 - 52, byl stěžovatelce pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupce Mgr. Jan Bartuška, advokát. Odměnu za zastupování a hotové výdaje v takovém případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu ve výši 9 240 Kč za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a v doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 5 a § 7 bodem 5. vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), spolu s paušální náhradou hotových výdajů za tyto úkony ve výši 900 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Částka v celkové výši 10 140 Kč bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2025

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu